

1. Za određenu replikatorsku jednačinu u igri Sokola i Goluba analizirati stabilnost dobijenih radnih tačaka ($x = 0$, $x = 1$ i $x = \frac{C-V}{C}$).

Riješenje:

Dobijena je sledeća replikatorska jednačina gdje je preko nje zapravo predstavljena brzina promjene udijela strategije G u populaciji:

$$\dot{x} = x(u_G(x) - \bar{u}(x))$$

Takođe, dobili smo da važi:

$$\bar{u}(x) = u_G(x)x + u_S(x)(1-x)$$

$$G: u_G(x) = \frac{V}{2}x$$

$$S: u_S(x) = Vx + \frac{V-C}{2}(1-x)$$

Označimo radnu tačku sa x_0 (uzima vrijednosti 0, 1 i $\frac{C-V}{C}$). Vršimo linearizaciju u okolini radne tačke i dobijamo linearni sistem. Ukoliko je taj sistem stabilan, stabilna je i radna tačka u okolini koje je vršena linearizacija.

$$x = x_0 + \Delta x$$

$$\dot{x} = x(u_G(x) - \bar{u}(x))$$

Uzimajući u obzir ovu supstituciju i sve navedeno gore, dobijamo:

$$(x_0 + \Delta x) = (x_0 + \Delta x) \left(\frac{V}{2}(x_0 + \Delta x) - \frac{V}{2}(x_0 + \Delta x)(x_0 + \Delta x) - (V(x_0 + \Delta x) + \frac{V-C}{2}(1-x_0 - \Delta x))(1-x_0 - \Delta x) \right)$$

$$\frac{d}{dt} \Delta x = (x_0 + \Delta x) \left(\frac{V}{2}(x_0 + \Delta x) - \frac{V}{2}(x_0 + \Delta x)^2 - (V(x_0 + \Delta x) + \frac{V-C}{2}(1-x_0 - \Delta x))(1-x_0 - \Delta x) \right)$$

Proširivanjem ovog izraza (množenjem svega) dobijamo:

$$\begin{aligned} \frac{d}{dt} \Delta x = & \frac{Cx_0^3}{2} + \frac{3}{2}Cx_0^2\Delta x - Cx_0^2 + \frac{3}{2}Cx_0(\Delta x)^2 - 2Cx_0\Delta x + \frac{Cx_0}{2} + \frac{C(\Delta x)^3}{2} \\ & - C(\Delta x)^2 + \frac{C\Delta x}{2} + \frac{Vx_0^2}{2} + Vx_0\Delta x - \frac{Vx_0}{2} + \frac{V(\Delta x)^2}{2} - \frac{V\Delta x}{2} \end{aligned}$$

Sada možemo zanemariti sve podizraze kod kojih je Δx stepena većeg od 1 zato što vršimo linearizaciju:

$$\begin{aligned} \frac{d}{dt} \Delta x = & \frac{Cx_0^3}{2} + \frac{3}{2}Cx_0^2\Delta x - Cx_0^2 - 2Cx_0\Delta x + \frac{Cx_0}{2} + \frac{C\Delta x}{2} + \frac{Vx_0^2}{2} + Vx_0\Delta x \\ & - \frac{Vx_0}{2} - \frac{V\Delta x}{2} \end{aligned}$$

Sada ćemo uvrštavanjem konkretnih vrijednosti za radne tačke ispitati stabilnost.

$x_0 = 0$:

$$\begin{aligned} \dot{\Delta x} = & \frac{C*0^3}{2} + \frac{3}{2}C*0^2\Delta x - C*0^2 - 2C*0\Delta x + \frac{C*0}{2} + \frac{C\Delta x}{2} + \frac{V*0^2}{2} + V \\ & *0*\Delta x - \frac{V*0}{2} - \frac{V\Delta x}{2} \end{aligned}$$

$$\dot{\Delta x} = \frac{C\Delta x}{2} - \frac{V\Delta x}{2}$$

$$\dot{\Delta x} = \frac{(C - V)}{2} \Delta x$$

Sistem je stabilan u slučaju kada je $V > C$.

$x_0 = 1$:

$$\dot{\Delta x} = \frac{1}{2} V \Delta x$$

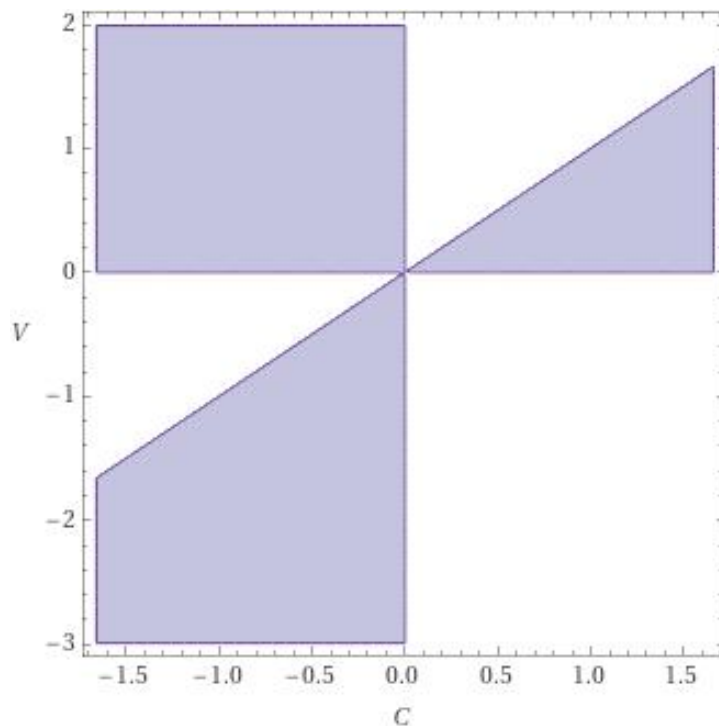
Sistem je stabilan u slučaju kada je $V < 0$.

$x_0 = \frac{C-V}{C}$:

$$\dot{\Delta x} = \frac{1}{2} V \Delta x \frac{V - C}{C}$$

Sistem je stabilan u slučaju kada je $\dot{\Delta x} < 0$ tj. pod sledećim ograničenjima:

1. $C < 0$ i $V < C$
2. $C < 0$ i $V > 0$
3. $C > 0$ i $0 < V < C$

2. Formiranje replikatorskih jednačina, određivanje stacionarnih stanja i ispitivanje stabilnosti za igru “Papir-Bunar-Makaze”.

Riješenje:

Sve varijante igre “Papir-Bunar-Makaze” opisuju ko-evolutivnu dinamiku tri vrste koje se takmiče u krug. Prema tome, vrsta A mogu biti oni koji igraju bunar, vrsta B oni koji igraju makaze, a vrsta C oni koji igraju papir.

Prvo ćemo formirati matricu za ovu igru:

	Bunar	Papir	Makaze
Bunar	δ	-1	+1
Papir	+1	δ	-1
Makaze	-1	+1	δ

U matrici je prikazano šta vrsta koja se nalazi u redu dobija kada igra sa drugom vrstom koja se nalazi u koloni. U slučajevima kada i u redu i u koloni imamo iste vrste, ishod igre će biti blizak nuli u prosjeku (označimo to sa δ), a kada neka vrsta iz reda igra sa vrstom iz kolone, ukoliko vrsta iz reda pobijedi u igri dobija +1, a ukoliko izgubi dobija -1.

Modelujemo dinamiku prvog igrača kada igra čistu strategiju protiv miješane označene sa M . Igrač 1 ne može izmijeniti svoju strategiju (koja je genetički predodređena) osim u slučaju dobro definisanog procesa koji odgovara biološkoj reprodukciji. Njegov protivnik (igrač 2) predstavlja kompletnu populaciju koja se mijenja tokom vremena.

Udio igrača koji igraju strategiju bunar se može označiti sa x , udio igrača koji igraju strategiju papir sa y , dok se udio igrača koji igraju strategiju makaze može označiti sa z .

Formirajmo sada funkcije za prvog igrača kada igra protiv neke populacije koristeći gore navedene tri strategije, vodeći se gornjom tabelom:

$$\begin{aligned}u_1(x, M) &= \delta x - y + z \\u_1(y, M) &= x + \delta y - z \\u_1(z, M) &= -x + y + \delta z.\end{aligned}$$

Funkcija dobiti za strategiju populacije koja igra sama protiv sebe:

$$u_1(M, M) = u_1(x, M)x + u_1(y, M)y + u_1(z, M)z$$

Uopšteno, replikatorska jednačina izgleda ovako:

$$\dot{p}_i = (u_1(\text{neka\_strategija}_i, M) - u_1(M, M))p_i, \quad i = 1, \dots, n$$

Dobijamo sledeći sistem replikatorskih jednačina:

$$\begin{aligned}\dot{x} &= (z - y)x \\ \dot{y} &= (x - z)y \\ \dot{z} &= (y - x)z\end{aligned}$$

Pošto znamo da se udijeli populacije koji igraju neku strategiju sumiraju i da ta suma iznosi 1, jasno je da važi: $x + y + z = 1$.

Zbog toga, možemo se riješiti jedne jednačine čime dobijamo:

$$\begin{aligned}\dot{x} &= (1 - x - 2y)x \\ \dot{y} &= (2x + y - 1)y\end{aligned}$$

,što je sistem drugog reda.

Postavljajući $\dot{x} = 0$ i $\dot{y} = 0$, te riješavanjem tog sistema jednačina dobijamo sledeće tačke:

- (0, 0)
- (0, 1)
- (1, 0)
- (1/3, 1/3)

Sad je potrebno za ove tačke ispitati stabilnost sistema drugog reda.

$$\begin{aligned}(x_0 + \Delta x)' &= (1 - x_0 - \Delta x - 2y_0 - 2\Delta y)(x_0 + \Delta x) \\ (y_0 + \Delta y)' &= (2x_0 + 2\Delta x + y_0 + \Delta y - 1)(y_0 + \Delta y)\end{aligned}$$

Što se tiče lijeve strane jednakosti, izvodi za konstante su jednaki nuli ($x_0 = 0$ i $y_0 = 0$). Što se tiče desne strane jednakosti, uzimajući u obzir da smo u radnoj tački, važiće da je $(1 - x - 2y)x = 0$ i $(2x + y - 1)y = 0$, te će unakrsni proizvodi koji uključuju Δ otpasti zbog linearizacije jer su približno jednaki nuli:

$$\begin{aligned}(\Delta x)' &= \Delta x(1 - 2x_0 - 2y_0) - 2x_0\Delta y \\ (\Delta y)' &= \Delta x(2y_0) + \Delta y(2x_0 + 2y_0 - 1)\end{aligned}$$

Dobijamo matricu:

$$A = \begin{bmatrix} 1 - 2x_0 - 2y_0 & -2x_0 \\ 2y_0 & 2x_0 + 2y_0 - 1 \end{bmatrix}$$

Tačka je stabilna kada je $a * d - b * c > 0$.

Sada idemo redom ispitivati.

(0, 0):

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$$

$$a * d - b * c = 1 * (-1) - 0 * 0 = -1 < 0$$

Nestabilna tačka.

(0, 1):

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 2 & 1 \end{bmatrix}$$

Nestabilna tačka.

(1, 0):

$$A = \begin{bmatrix} -1 & -2 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Nestabilna tačka.

(1/3, 1/3):

$$A = \begin{bmatrix} -\frac{1}{3} & -\frac{2}{3} \\ \frac{2}{3} & \frac{1}{3} \end{bmatrix}$$

Ovo je jedina stabilna tačka.